



پرویز ورجاوند در یازدهم اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۳ خورشیدی در تهران متولد شد. او تحصیلات متوسطه خود را در رشته‌های ریاضی و ادبی به پایان برد و دوره عالی نقشه‌برداری را در سازمان نقشه‌برداری کشور گذراند. آقای ورجاوند تحصیلات عالی خود را در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته علوم اجتماعی در دانشگاه تهران به اتمام رسانید و با گرفتن بورس تحصیلی راهی کشور فرانسه شد و دوره انسان‌شناسی را در دانشگاه پاریس و مدرسه عالی لوور گذراند و موفق به اخذ گواهی‌نامه و دیپلم از این مراکز شد. وی در سال ۱۳۴۲ در رشته باستان‌شناسی با گرایش معماری ایران در دوره تاریخی از دانشگاه سوربن دکتری گرفت. پس از بازگشت به ایران به‌عنوان مسئول بخش پژوهش‌های مردم‌شناسی، ایلات و عشایر برگزیده شد. همچنین با سمت دانشیاری در گروه باستان‌شناسی و تاریخ هنر دانشگاه تهران به تدریس پرداخت و در سال ۱۳۵۲ به مرتبه استادی نائل شد. دکتر پرویز ورجاوند در سال ۱۳۴۳ در سمت مشاور عالی سازمان حفاظت آثار باستانی، برای نخستین بار مرکزی را برای آموزش علمی مرمت و بازسازی آثار باستانی و بناهای تاریخی تأسیس کرد. وی مدتی چند مسئولیت نخستین دوره تخصصی تربیت کارشناسان فرهنگ و مردم را برای مرکز فرهنگ عامه وابسته به رادیو و تلویزیون عهده‌دار بود. دیگر سمت‌های این باستان‌شناس و مردم‌شناس فرهیخته عبارت بودند از: عضویت در شورای نویسندگان مجلات فرهنگ و معماری و هنر و مردم، مسئولیت و سردبیری مجله‌های باستان‌شناسی و هنر ایران و فرهنگ معماری ایران. دکتر پرویز ورجاوند با *دایره‌المعارف ایرانیکا*، *دانشنامه زنان ایران*، *اطلس تاریخ ایران*، *دانشنامه جهان اسلام*، *دانشنامه بزرگ فارسی*، *دایره‌المعارف بزرگ اسلامی* و *دایره‌المعارف تشیع* نیز همکاری داشت و کتب و مقالات بسیاری در داخل و خارج از ایران از او منتشر شده است. او همچنین مترجمی توانا بود و در زمینه باستان‌شناسی آثار بازرشی را ترجمه کرد. برخی از تألیفات و ترجمه‌های این استاد برجسته عبارت‌اند از: *سرزمین قزوین*، *شناسنامه شهر شیراز*، *کاوش رصدخانه مراغه* و *سیری در دانش ستاره‌شناسی ایران*، *سیمای تاریخ و فرهنگ قزوین (۳ج)*، *میراث‌های تمدنی ایرانی در سرزمین‌های آسیایی شوروی*؛ *بناهای تاریخی ایران*، *خراسان و ماوراءالنهر (ترجمه)*، *هنر معماری در سرزمین‌های اسلامی (ترجمه)*.

آخرین سمت دولتی شادروان ورجاوند در زمان حیاتش تصدی کوتاهمدت وزارت فرهنگ و هنر پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و در زمان نخست‌وزیری مهدی بازرگان بود. او در همین زمان کوتاه خدمات ارزشمندی به فرهنگ ایران کرد. وی از کسانی بود که مانع تخریب تخت جمشید شد و برای ثبت این مکان مهم تاریخی ایران کوشش فراوان به عمل آورد. دیگر مکان‌های باستانی که وی هم خود را مصروف ثبت جهانی آن کرد چغازنبیل و میدان نقش جهان اصفهان است. کوشش‌های استاد دکتر پرویز ورجاوند برای حفظ مجموعه پاسارگاد و حفظ آثار باستانی تنگ بلاغی در روند ساخت سد سیوند و نیز تعدیل برج جهان‌نما در اصفهان از یادها نخواهد رفت.

این اختر تابناک سپهر باستان‌شناسی ایران سرانجام در نوزدهم خرداد ماه سال ۱۳۸۶ روی در نقاب خاک کشید و در بهشت زهرا آرامید.

نامش جاودان

منابع

آریا منش ، شاهین (گردآورنده)، ۱۳۹۴، *ارج ورجاوند: یادنامه استاد دکتر پرویز ورجاوند*، تهران شرکت سهامی انتشار .
دانشنامه دانش‌گستر، ج ۱۷، ۱۳۸۹، ذیل واژه ورجاوند، زیر نظر: علی رامین و کامران فانی و محمدعلی سادات، تهران: مؤسسه علمی - فرهنگی دانش‌گستر.

